

Referencia gramatical

UNIDAD 1

1. Tázací zájmena

Neměnná (nepřechylují se)

¿*Qué ha dicho la profesora?*

¿*Dónde has puesto mis papeles?*

¿*Cómo vas a volver a casa?*

¿*Cuándo piensas acabar el trabajo?*

Ta, která se přechylují (v rodě, v čísle)

¿*Quién me llamó ayer?*

¿*Quiénes son esos que llegan?*

¿*Cuánto te ha costado el reloj nuevo?*

¿*Cuánta carne compro?*

¿*Cuántos (invitados) van a venir a la cena?*

¿*Cuántas sillas hacen falta?*

¿*Cuál prefieres?* (De estos libros)

¿*Cuáles te faltan?* (De los fascículos de la enciclopedia)

- ▶ Tázací zájmena jsou vždy označena přízvukem, a to jak v otázce přímé, tak v nepřímé.

No tengo ni idea de cuántas personas vendrán a la cena.

- *Cuál / Cuáles* se používá při výběru z několika nabízených možností.
- *Qué* se používá v obecných otázkách. Pokud za ním nenásleduje žádné podstatné jméno, znamená „*¿qué cosa?*“ (jaká věc?).

¿*Qué es mejor para la salud: nadar o caminar?*

¿*Qué deporte es más sano, el ciclismo o la natación?*

- ▶ V Latinské Americe je běžné použití *Cuál + nombre*, ale ve Španělsku se toto spojení nepovažuje za správné, upřednostňuje se varianta *Qué + nombre*.

¿*Cuál coche te gusta más?* / ¿*Qué coche te gusta más?*

2. Pretérito Indefinido

(= Minulý čas dokonavý/ukončený) – *použití*

- Vyjadřuje děj, který se stal nebo byl uskutečněn v daném okamžiku v minulosti.

La película empezó a las siete y terminó a las 10, duró tres horas.

- Také vyjadřuje opakovaný nebo trvácí děj v minulosti, který mluvčí považuje za ukončený. Obvykle bývá doprovázen příslušnými časovými ukazateli.

La semana pasada fui al cine tres veces.

Roberto estudió pintura y escultura en la Academia de Bellas Artes desde 2001 hasta 2005.

3. Pretérito perfecto (= Předpřítomný čas) – *použití*

- ▶ Předpřítomným časem se vyjadřuje minulý děj, který skončil teprve nedávno.

Últimamente he visto mucho cine.

Jorge ya ha hecho la comida, vamos a comer.

- ▶ Také se používá o událostech nebo zkušenostech, které spadají do časového úseku, který dosud nebyl ukončen. Děj se může vztahovat ke konkrétní události v minulosti, či k celé životní etapě.

Paloma ha abierto una tienda de regalos muy moderna en su barrio.

Mi tía Enriqueta nunca ha querido explicarnos qué le pasó a su marido en la guerra.

4. Pretérito Imperfecto (= Minulý čas nedokonavý/neukončený) – *použití*

- ▶ Minulý čas imperfektum používáme pro vyjádření činností v minulosti, které k určitému minulému okamžiku nebyly ještě ukončeny, trvaly. Také se používá pro popis a líčení okolností a zvyků v minulosti.

Hace cien años las mujeres españolas no trabajaban fuera de casa, salvo si vivían en el campo.

- Imperfektum také slouží k znázornění okolností či popisu příčin hlavního děje.

A. *¿Qué tal el fin de semana?*

B. *Bien, como no tenía ningún plan especial, me dediqué a limpiar la casa y ordenar papeles.*

UNIDAD 2

1. Budoucí čas

	IR	
	Futuro imperfecto	Futuro perfecto
Yo	iré	habré
Tú	irás	habrás
Él/ella/Vd.	irá	habrá
Nosotros/as	iremos	habremos
Vosotros/as	iréis	habréis
Ellos/as/Vds.	irán	habrán

Futuro imperfecto – Budoucí čas jednoduchý

- Vyjadřuje budoucí děje; obvykle bývá doprovázen časovými ukazateli jako *mañana* (zítra), *luego* (potom), *esta noche* (dnes večer/v noci). Také se používá pro vyjádření slibů a předpovědí.

El jueves estaré en Bruselas.

La semana que viene subirán las temperaturas.

Te regalaré un equipo nuevo para tu cumpleaños si traes buenas notas.

Futuro perfecto – Budoucí čas složený (předbudoucí)

- Vyjadřuje budoucí děj, který bude ukončen v okamžiku, o kterém se mluví a po němž bude následovat něco jiného (stane se před jiným dějem v budoucnosti).

Cuando volvamos a Madrid se habrán terminado las obras, creo yo.

Další použití bud. času: vyjadřování pravděpodobnosti

- Oba zmíněné budoucí časy slouží k vyjádření pravděpodobnosti – jednoduchý (futuro imperfecto) vyjadřuje pravděpodobnost v přítomnosti či v budoucnosti. Budoucí čas složený (futuro perfecto) vyjadřuje domněnku či předpoklad týkající se nedávného či nevymezeného úseku v minulosti.

A. *¿Estará Ana en casa?*

B. *Sí, ya habrá llegado porque son las 8.*

- Pro vyjádření předpokladu v minulosti (*ayer, el domingo pasado*) používáme podmiňovací způsob (= kondicionál).

A. *Ayer te llamé y no me contestaste.*

B. *Estaría en la cocina y por eso no oí el teléfono.*

2. Subjunktiv se slovesy vyjadřujícími pocity, city, emoce

- Ve větách, které závisí na citově zabarvených slovesech (jako *gustar* (líbit se/mít rád), *molestar* (obtěžovat), *poner nervioso* (znervózňovat)) a jejichž součástí je v mnoha případech zájmeno (*me, te, le, nos, os, les*), se používá sloveso v **infinitivu**, pokud obě slovesa mají stejný podmět anebo **subjunktiv**, pokud mají podměty různé.

De pequeña me encantaba hacer castillos en la arena, y ahora me gusta mucho andar por la playa al atardecer. En cambio, a mi hermano no le gustaba nada que le obligaran a ir a la playa. Prefería bañarse en la piscina.

- Pokud je sloveso v hlavní větě v přítomném nebo v předpřítomném čase, sloveso ve větě vedlejší může mít tvar subjunktivu přítomného nebo předpřítomného, nebo subjunktivu imperfekta.

Me da pena que se acaben las vacaciones.

Me molesta que no me haya llamado Ernesto.

No me ha gustado que hablaras con Pepe.

- Pakliže je sloveso v hlavní větě v minulém čase ukončeném (pretérito indefinido) nebo v imperfektu, sloveso ve větě vedlejší bude mít tvar subjunktivu imperfekta nebo plusquamperfekta.

Me dio pena que dejaras los estudios de Medicina.

Le molestaba mucho que no le pidiéramos permiso para salir.

UNIDAD 3

1. Časové věty

- Základní pravidlo pro tvoření vedlejších vět časových:

- Ve větách, které vyjadřují budoucnost, se vždy používá subjunktiv:

Cuando

En cuanto

Tan pronto como + subjuntiv

Hasta que

Siempre que

Cuando hayan pasado veinte minutos, el arroz estará listo.

Tan pronto como llegue Luis, dile que me llame.

Dijo que saldría en cuanto terminara el trabajo.

- Ve větách, které vyjadřují přítomnost nebo minulost, se používá oznamovací způsob (indikativ):

Cuando

En cuanto

Tan pronto como + indicativo

Hasta que

Siempre que

Cuando nos reunimos lo pasamos muy bien.

Siempre que nos juntábamos, recordábamos nuestra infancia.

En cuanto llegé, se puso a hacer la comida.

Antes de (que) + infinitiv / subjuntiv

- ▶ **Infinitiv** se použije, pokud je podmět v obou větách stejný.

Carlos, no bebas tanto antes de comer.

- ▶ **Subjuntiv** se použije, pokud se podměty různí.

Apaga el fuego antes de que se quemé la comida.

Ayer nos fuimos de la oficina antes de que el jefe nos reuniera otra vez.

2. Podmínkové věty

Podmínka možná (reálná)

- ▶ Pro vyjádření podmínky, která se nám zdá uskutečnitelná, se po spojce **si** používá **indikativ přítomného času**.

Si vienes pronto, iremos al cine.

- ▶ Sloveso v hlavní větě může být buď:

- v **přítomném** čase

Si no trabajas, salimos el sábado.

- nebo v **budoucím** čase

Si me ayudas, acabaremos enseguida.

- může mít také tvar **rozkazu**

Si tienes frío, cierra la ventana.

- nebo lze použít vazbu **ir + a + infinitiv**

Si no comes bien, vas a ponerte enfermo.

Podmínka málo pravděpodobná nebo hypotetická

(Podmínka nereálná (neuskutečňená) v přítomnosti/ budoucnosti)

- ▶ Podmínkové věty, které vyjadřují malou míru pravděpodobnosti, jsou ve tvaru: **si + subjuntiv imperfekta + kondicionál jednoduchý**.

Si me tocara la lotería, viviría en el campo.

- ▶ Tato struktura se používá i v případě, kdy mluvčí uděluje radu.

Si yo fuera tú (yo que tú), la llamaría por teléfono.

Podmínka nemožná

SUBJUNTIV PLUSQUAMPERFEKTA (PŘEDMINULÝ)

Yo	hubiera	
Tú	hubieras	
Él/ella/Vd.	hubiera	+ ido
Nosotros/as	hubiéramos	
Vosotros/as	hubierais	
Ellos/as/Vds.	hubieran	

CONDICIONAL PERFECTO (MINULÝ KONDICIONÁL)

Yo	habría	
Tú	habrías	
Él/ella/Vd.	habría	+ ido
Nosotros/as	habríamos	
Vosotros/as	habríais	
Ellos/as/Vds.	habrían	

- ▶ Podmínkovými větami nemožnými označujeme věty vztahující se k podmínkám, které se neuskutečnily ani v minulosti, ani v přítomnosti, ani v budoucnosti. Mají následující tvar: **si + subjuntiv předminulý (plusquamperfekta) + kondicionál složený/subjuntiv předminulý**.

Si hubieras estado en Canarias, habrías visto / hubieras visto el eclipse de luna.

- ▶ V ostatních případech se jedná o podmínkové věty, které vyjadřují děj neuskutečňený v minulosti, jehož následky zasahují do přítomnosti.

Si hubieras ido al dentista cuando te los dije, no te dolería ahora la muela.

UNIDAD 4

1. Tvoření slov, zpodstatňování

- ▶ Podstatná jména abstraktní se tvoří ze sloves či přídavných jmen, nejčastěji pomocí přípon:

-ción/-sión: *invención, perfección, concesión, digestión.*
-dad/-tad: *brevedad, dificultad, sanidad, libertad.*
-eza: *extrañeza, pereza, belleza.*
-ismo: *budismo, socialismo.*
-ncia/-nza: *experiencia, paciencia, confianza, enseñanza.*
-miento/-mento: *aburrimiento, sentimiento, salvamento, fundamento.*

La experiencia es la madre de la ciencia.
No fui a verte porque llovía mucho y me dio pereza salir.
Los equipos de salvamento han salido hoy otra vez en busca del montañero extraviado.

2. Vztažná zájmena s předložkou

- ▶ Ve vztažných větách, které vyžadují předložku, tato stojí před zájmenem.

Mira, éste es el libro del que te hablé.

- ▶ Obvykle se mezi předložku a vztažné zájmeno vkládá určitý člen. V některých případech ale můžeme člen vypustit, především ve spojení *en que*.

Recuerdo perfectamente el día en que nos conocimos y la calle en que tú vivías.

- ▶ Ačkoli v mluvené řeči není časté použití vztažného zájmena *el/la cual* a *los/las cuales*, může se vyskytnout za některými víceslabičnými předložkami, předložkovými vazbami a především za předložkou *según*.

El empresario para el que / el cual / quien trabajaba Oscar ha muerto hace poco.

Hay una nueva teoría según la cual las enfermedades cardiovasculares tendrían origen en el tiempo de formación del feto.

- ▶ Nejčastějším výrazem, který se vyskytuje ve vztažných větách, je univerzální *que*. Použití zájmena *quien/quienes* (pro osoby) a *el/la cual* a *los/las cuales* dodává písemnému nebo ústnímu projevu formálnější a literárnější ráz.

Rodově neurčený (neutrální) člen *lo*

- ▶ Používá se při zpodstatňování přídavných jmen, příslovcí, zájmen či celých vět. Obvykle se vztahuje k předcházejícímu pojmu či tvrzení, které nejsou rodu mužského, ani ženského.

- **Lo + přídavné jméno**
Mira lo alta que está Julita.
Lo mejor de mi trabajo son las vacaciones.
- **Lo + příslovce**
Mira lo bien que viven Juan y Ana.
No te imaginas lo lejos que está eso.
- **Lo + de + podstatné jméno**
¿Te has enterado de lo de Fernando?
Jorge ya me ha contado lo de la herencia.
- **Lo + que + fráze**
No oí bien lo que dijo Cristina.

UNIDAD 5

1. Nepřímá řeč

- ▶ Nepřímá řeč se používá při opakování informace (nebo žádosti) v jiné než v doslovné (citované) podobě.

Ana: "No te preocupes, yo te presto el dinero que necesitas para el coche nuevo".

Ana me dijo que me prestaba el dinero que necesitaba para el coche nuevo.

- ▶ Pokud je sloveso, které informaci uvádí (*decir, contar, preguntar, responder*) v přítomném čase, čas ve větě vedlejší se nemění.

Ana dice que me presta el dinero que necesito.

- ▶ Pakliže je uvádějící sloveso v kterémkoliv minulém čase (s výjimkou předpřítomného času pretérito perfecto), čas ve větě vedlejší se mění podle následujícího schématu.

Přímá řeč (Řekl:)	Nepřímá řeč (Řekl, že...)
Přítomný čas Imperfektum • <i>Javier es muy rico.</i> • <i>Manu no estudiaba nada en la escuela.</i>	Imperfektum • <i>Javier era muy rico.</i> • <i>Manu no estudiaba nada en la escuela.</i>
Předpřítomný čas Minulý čas ukončený • <i>El jefe no ha venido hoy.</i> • <i>Oscar no fue ayer a trabajar.</i>	Předminulý čas • <i>El jefe no había venido hoy.</i> • <i>Oscar no había ido ayer a trabajar.</i>
Předminulý čas • <i>A las nueve y cuarto los obreros no habían venido aún.</i>	Předminulý čas • <i>A las nueve y cuarto los obreros no habían venido aún.</i>
Budoucí čas • <i>Olga no irá a clase.</i>	Kondicionál • <i>Olga no iría a clase.</i>
Subjunktiv přítomný • <i>Espero que Susana venga pronto.</i>	Subjunktiv imperfekta • <i>Esperaba que Susana viniera pronto.</i>
Imperativ/Rozkaz • <i>Trabaja duro.</i>	Subjunktiv imperfekta • <i>Que trabajara duro.</i>

- Kromě změn, ke kterým dochází u sloves, je třeba provést také další změny, které se týkají především zájmen osobních i přivlastňovacích, vyjádření místa a času a sloves typu *ir / venir, traer / llevar*. K těmto změnám dochází v důsledku posunutí místa a času mluvčím.

Celia: “¿Vienes mañana conmigo de compras?”

Julia: “Mamá, Celia me preguntó si iba hoy con ella de compras, ¿puedo ir?”

Pablo: “Papá, ¿me prestas tu coche? El mío está estropeado”.

Padre: “Carmen, Pablo me ha pedido el/mi coche porque el suyo está estropeado. ¿Se lo dejo?”

- Je třeba rozlišovat mezi tzv. slovesy „řečovými“ a slovesy „komunikace“, jako *decir, afirmar, explicar, comentar, preguntar, responder*, které svým vlastním významem (tj. zopakovat informaci, kterou poskytla třetí osoba) uvádějí věty v oznamovacím způsobu; na druhou stranu existují tzv. slovesa „účinková/ovlivňující“, jako *decir* (ve smyslu nařídít), *sugerir, ordenar, mandar, recomendar, advertir, pedir, rogar, aconsejar*, které uvádějí vedlejší věty v subjunktivu. V takových případech je patrný záměr mluvčího prezentovat žádost, návrh, zákaz, atd. (nejedná se o pouhé sdělení informace).

Padre: “*Te he dicho que no salgas de casa después de las ocho*”.

Mi padre me ha prohibido que salga de casa después de las ocho.

Ayer mi padre me prohibió que saliera de casa después de las ocho.

- V běžné mluvě obě tyto funkce (jak informovat o něčem, tak něco přikazovat) splývají; mohou mít různé významy a stejně tak mohou vyjadřovat různé záměry. Jedním z nejčastějších příkladů je výčitka/výtka nebo stížnost, jak je uvedeno v odpovídající lekci.

Tú me aconsejaste que fuera a esa peluquería, que la peluquera era muy buena, sin embargo, mira cómo me ha dejado el pelo.

(“*Deberías ir a mi peluquería, la peluquera es estupenda*”).

2. Tvoření slov: přípony, které se používají pro tvorbu přídavných jmen

- Nejčastější přípony, které se používají k tvoření přídavných jmen ve španělštině, jsou:

-able/-ible-(es)

sociables

palpable

previsible

-al/-ales

trimestral

causal

personales

-ico/a/os/as

estético

sociológicos

esférica

-oso/a/os/as

generoso

famosa

ruidosas

-ivo/a/os/as

pasiva

afectivo

efectivos

-nte/es

penetrante

causante

pensante

-dor/a

ahorrador

encantador

calculadora

UNIDAD 6

1. Věty účelové

- ▶ Věty účelové mohou být uvozeny spojkami *para (que)*, *con el fin de (que)*, *con el objeto de (que)*, *que*, *a*.
  - Mají sloveso v infinitivu, pokud je podmět věty hlavní a vedlejší totožný:
Tenemos que trabajar este fin de semana para terminar (nosotros) el trabajo en la fecha prevista.
  - Mají sloveso v subjunktivu, pokud jsou podměty různé.
Estúdiatelo (tú) a fondo para que te pongan (ellos) una buena nota.
- ▶ Účelové věty se spojkou *que* se vyskytují především v hovorovém jazyce a v hlavní větě většinou bývá sloveso v rozkazovacím způsobu.
Clara, ven que te lave la cabeza
- ▶ Účelové věty se spojkou *a* se obvykle používají ve spojení s pohybovými slovesy: *ir, venir, acudir, acercarse, correr, salir*.
Los chicos salieron corriendo de clase a ver al campeón de la etapa ciclista.

2. Řečové konektory

- ▶ Konektory jsou jazykové prvky, které slouží k uspořádání myšlenek v ústním nebo písemném projevu. Obvykle rozlišujeme několik druhů.
  - a) **Konektory přídavné/slučovací:** věty se stejným smyslem se spojují pomocí spojky *y*; také je možné použít spojky *además* a *incluso*.
Un blog es fácil de crear y además es fácil de usar.

- b) **Konektory důsledkové:** předkládají nějakou myšlenku jako důsledek myšlenky předcházející. Mezi nejpoužívanější důsledkové konektory patří *por eso*, *de ahí que* a *por lo tanto*.
El blog es un espacio para las reflexiones, por eso se parece a un diario.

- c) **Konektory odporující/argumentující si:** uvádějí myšlenku, která je v rozporu s informací, která jí předchází: *en cambio*, *al contrario*, *no obstante*, *sin embargo*, *aunque*, *a pesar de*.
Mucha gente los conoce, aunque los definen de distintas maneras.
No estoy enfadada contigo, al contrario, tengo ganas de hacer cosas juntos y de que hablemos.

- d) **Konektory příčinné:** pro vyjádření příčiny používáme *porque*, *como*, *a causa de*, *por*.
Como son fáciles de crear, su número de usuarios crece.

- e) **Konektory sloužící k uspořádání informace:** k uspořádání myšlenek používáme konektory jako: *en primer lugar*, *en segundo lugar*, *por un lado*, *por otro lado*, *finalmente*.
En primer lugar, me gustaría que se castigase a los conductores que no cumplen las normas.

UNIDAD 7

1. Oznamovací způsob nebo subjunktiv se slovesy mínění, vnímání či potvrzení/oznamovací

Slovesa mínění/náborová

Creer, imaginar, opinar, parecer, pensar, suponer.

Slovesa fyzického (smyslového) nebo psychického vnímání

Constar, comprender, dudar, entender, darse cuenta de, ignorar, recordar, notar, percibir, ver.

Slovesa potvrzovací, oznamovací nebo komunikační

Afirmar, contar, comentar, confesar, decir, declarar, explicar, manifestar.

- ▶ Ve větách, které závisí na některém z těchto sloves zvaných názorová, vnímání nebo komunikační, se může objevit sloveso v oznamovacím způsobu nebo v subjunktivu.

Oznamovací způsob

- Pokud je sloveso v hlavní větě kladné.
Cristina se imaginó que estábamos en la piscina y no llamó más.

- Pokud má sloveso v hlavní větě tvar záporného rozkazu.

No pienses que mis padres nos van a prestar el dinero que necesitamos.

- Pokud má hlavní věta podobu záporné otázky.

¿No crees que Alberto es un caradura? Nunca paga una ronda.

Subjunktiv

- Pokud je hlavní věta záporná.

No imaginaba que los padres de adolescentes tuvieran tantos problemas con los hijos.

– Nicméně v některých případech, kdy mluvčí vyjadřuje jistotu či konstatuje-li něco, lze ve větě vedlejší použít také oznamovací způsob.

¿Sabes? Rafael no se cree que hemos comprado un chalé en Marbella.

María no recordaba que ya habíamos estado una vez en su casa.

– V jiných případech použití oznamovacího způsobu či subjunktivu ve vedlejší větě závisí na skutečnosti, do jaké míry je tvrzení pravdivé nebo důvěryhodné pro mluvčího.

No quería decir que el inquilino fuera / era un ladrón, sólo que a ella le faltaba dinero de su mesita de noche.

No sabía que tu hermano hubiera vivido / había vivido en China.

UNIDAD 8

1. Použití sloves *ser* a *estar*

► *Ser*

Používá se k vyjádření identity, původu a národnosti, povolání, vlastnictví, popisu osob, předmětů a míst, umístění v čase a v prostoru, hodnocení činností a lidských vlastností a k určení počtu.

Esto es una planta.

Este café es de Colombia, es colombiano.

Este cuadro es de Miró.

Aquel cuadro es de mi hermano, lo compró en una subasta en Londres.

Ayer fue domingo, ¿no te acuerdas?

El banquete de boda de Paloma y Jaime será en los jardines del Palacio de Godoy.

La película que vimos el sábado fue preciosa.

Elena es bastante tranquila, pero a veces se pone nerviosa.

En la reunión éramos sólo cuatro gatos: a la gente le gustan cada día menos estas reuniones.

► *Estar*

Používá se k vyjádření místa, fyzických a duševních stavů osob, věcí a míst a také vyjadřuje průběh děje. Sloveso *estar* se používá také v případě, kdy mluvíme o dočasném povolání.

El domingo estuvimos en el zoo con los niños.

Laura ha estado callada toda la reunión.

¿Aún no está arreglado el ordenador?

Este edificio está en construcción desde hace más de tres años.

Mi marido es ingeniero, pero ahora está de comercial en un laboratorio. Es que aquí gana más.

► *Ser* a *estar* ve spojení s přídavnými jmény

- ***Ser* + přídavné jméno:** mluvíme-li o vrozených (zděděných) vlastnostech osob a takových vlastnostech/rysech osob a předmětů, které mluvíci považuje za **trvalé**.

Las naranjas son buenas para la salud.

- ***Estar* + přídavné jméno:** vyjadřuje vlastnosti, které mluvíci vnímá jako **dočasné** nebo **relativní**.

Las naranjas no están buenas en verano.

- Některá přídavná jména mění svůj význam podle toho, jsou-li použita se slovesem *ser* nebo *estar*.

Ese niño es muy listo; saca muy buenas notas.

El niño ya está listo para la foto; puedes hacérsela cuando quieras.

- S některými přídavnými jmény jako *viudo*, *casado*, *divorciado*, *soltero*... můžeme použít *ser* nebo *estar* – podle adekvátnosti situace.

María está soltera (pero ya tiene 40 años).

María es soltera (tiene 10 años).

► *Ser* a *estar* + příčestí

- *Estar* + příčestí vyjadřuje výsledek nějakého procesu.

Roberto Peña está acusado de corrupción.

Roberto Peña ha sido acusado de corrupción.

Seznam nejčastějších přídavných jmen, která mění svůj význam podle toho, zda se pojí se slovesem *ser* nebo *estar*

ser abierto = extrovert(ní)
estar abierto = nebýt zavřený

ser cerrado = rezervovaný, introvertní
estar cerrado = nebýt otevřený

ser despierto = inteligentní
estar despierto = být vzbuzený/
 nespat

ser rico = mít peníze
estar rico = chutný

ser atento = zdvořilý, způsobný
estar atento = poslouchat,
 naslouchat

ser fresco = nestydatý; nedávný
estar fresco = chladný, svěží, čerstvý

ser negro = barva, rasa
estar negro = velmi rozzlobený,
 naštvaný

ser bueno = dobrotivý, laskavý, dobrácký
estar bueno = atraktivní, chutný;
 (zrovna) nezlobivý

ser aburrido = kdo nudí, je nudný
 (nezábavný)
estar aburrido = kdo se (právě)
 nebaví

ser interesado = egoista, sobec
estar interesado = zajímat se

ser parado = plachý, bojácný
estar parado = nepracovat, nehýbat se

ser verde = mít zelenou barvu;
 být obscenní
estar verde = nezralý (zelenáč)

ser vivo = chytrý, obratný, dovedný
estar vivo = nebýt mrtvý

2. Význam času u subjunktivu

- Spojovací způsob (subjunktiv) se obvykle vyskytuje ve vedlejších větách, které jsou závislé na větě hlavní. Pokud se objevuje ve větě hlavní, jedná se o věty uvozené spojkami jako např. *ojalá...*, *quizás* nebo ve větách přacích.
Ojalá no sea grave la operación de Pepe.
Quizás ya haya llegado pero no lo hemos oído.
¡Que tengas buen viaje!

SUBJUNKTIV PŘEDPŘÍTOMNÝ

Tvoří se ze subjunktivu slovesa *haber* s přičestím významového slovesa

Yo	haya		
Tú	hayas		venido,
Él/ella/Vd.	haya	+	viajado,
Nosotros/as	hayamos		dormido...
Vosotros/as	hayáis		
Ellos/as/Vds.	hayan		

- Subjunktiv předpřítomný slouží k vyjadřování dějů, které skončily teprve nedávno, či k vyjádření minulé zkušenosti, spadající do časového kontextu, který není přesně vymezen.
Es una lástima que mi hermana no haya aprobado las oposiciones.

- Dle kontextu může také označovat děje budoucí.

No es seguro que hayamos cobrado la herencia a final del año próximo.

Subjunktiv přítomný

- Vztahuje se k dějům přítomným či budoucím.

Es una pena que Ángel no tenga trabajo.

No creo que Pablo se case con Lorena.

Subjunktiv souminulý (subj. imperfekta)

- Má dva tvary: tvar zakončený na *-ra* a tvar zakončený na *-se*. Volba jednoho či druhého tvaru je dána faktory jako je způsob vyjadřování mluvčího, jeho původ nebo mluvní styl.
- Tento čas se používá pro označení dějů přítomných, minulých nebo budoucích a vyskytuje se v nejrůznějších syntaktických konstrukcích.

Es una pena que no vinieras a la fiesta, estuvo muy bien.

Si tuviera dinero, ahora mismo me compraría este aparato de música, suena estupendamente y el mío está pasado. (podmínka neuskutečnitelná v přítomnosti)

Mis padres esperaban que fuéramos a verlos el próximo fin de semana.

Subjunktiv předminulý

- ▶ Téměř vždy slouží k vyjadřování minulých dějů.

*Si hubieras llegado antes, habrías visto a Pedro.
¡Ojalá no hubiera dejado el trabajo que tenía antes!,
era mucho mejor que este.*

3. Vztah (Korelace) mezi slovesem ve větě hlavní a slovesem v subjunktivu ve větě vedlejší

- ▶ Pokud je sloveso ve větě hlavní v budoucím čase, sloveso věty vedlejší má tvar subjunktivu přítomného či předpřítomného.

Le molestará que no vayas / hayas ido a verla.

- ▶ Pokud je sloveso věty hlavní v čase přítomném či předpřítomném, ve větě vedlejší se může objevit jakýkoli typ subjunktivu.

Es terrible que haya tanta gente pobre.

Lamento que hayan muerto dos personas más.

No he creído que Julián me mintiera.

Es difícil que las crías de pingüino hubieran sobrevivido aquí.

- ▶ Pokud je sloveso věty hlavní v čase minulém ukončeném (indefinitu), imperfektu nebo v předminulém čase či v podmiňovacím způsobu, sloveso věty vedlejší musí být v minulém čase, buď v čase souminulém (imperfektu), nebo v předminulém (plusquamperfektu).

Ya no esperaba que vinieras.

Era difícil que llegáramos a tiempo.

Me disgustó mucho que no recibiera mi mensaje.

4. Tvoření sloves

- ▶ Můžeme rozlišit tři způsoby tvoření sloves.

a) Přímé odvozování:

pregunta—preguntar / caliente—calentar

b) Odvozování pomocí přípon:

*mar—marear / canal—canalizar / momia—momificar /
oscuro—oscurecer*

c) Derivace pomocí parasynteze:

(předpona + kořen slova + přípona):

viejo—envejecer / vista—avistar / arma—desarmar

UNIDAD 9

1. Como + přítomný subjunktiv

- ▶ Věty začínající spojením **como + přítomný subjunktiv** jsou věty podmínkové a nabývají významu upozornění či výhrůžky.

Como no dejes de hablar, te echaré de clase. (Si no te callas, te echaré de clase)

- ▶ Použijeme-li ve větě oznamovací způsob, věta vyjadřuje příčinu.

Como no podía andar más, se quedó sentada esperando al resto del grupo.

2. Rod u živých bytostí

Obecné případy

- ▶ Většina podstatných jmen zakončených na **-o** je rodu mužského, většina jmen zakončených na **-a** je rodu ženského:

hijo / hija.

- ▶ Rozdílné tvary pro mužský a ženský rod:

hombre / mujer.

- ▶ Jeden tvar pro oba rody:

el estudiante / la estudiante.

Názvy povolání

- ▶ Nejčastější zakončení: **-o/-a, -or/-ora, -ón/-esa, -nte**

marinero / marinera

conductor / conductora

barón / baronesa

el comandante / la comandante

- ▶ Některá jména zakončená na **-nte** přijímají v ženském rodě koncovku **-nta**.

presidente / presidenta

dependiente / dependienta

- ▶ V některých případech existují dva správné tvary pro ženský rod:

la abogada / la abogada

la juez / la jueza

- ▶ Některá jména zakončená na **-o** se v ženském rodě nemění:

el piloto / la piloto

3. Spojovací výrazy podmínkových vět

- ▶ Kromě univerzální spojky *si*, která slouží k uvedení všech typů podmínkových vět, existuje celá řada dalších spojovacích výrazů, které se mohou používat a které jsou vždy doprovázeny slovesem v subjunktivu: *en caso de que*, *a no ser que*, *excepto que*, *siempre y cuando*, *con tal de que*...

Mándame un e-mail en caso de que no te llegue el paquete.

- *Con tal de que* y *siempre y cuando* se vyskytují ve větách, které vyjadřují, že splnění podmínky je nezbytné k realizaci něčeho.

Haremos el trato siempre y cuando estés de acuerdo.

- *A no ser que*, *excepto que*, *salvo que*, *a menos que* se vyskytují ve větách, které se vzájemně vylučují a odpovídají spojce *si no* (*jestliže ne*).

Nos mudaremos en septiembre excepto que haya algún contratiempo. (= si no hay ningún contratiempo)

UNIDAD 10

1. Siempre que a mientras que

a) Ve větách časových

- ▶ Pokud spojky *siempre que* a *mientras que* uvádějí věty časové (vyjadřující děje, které probíhají současně), tyto mohou mít sloveso v oznamovacím způsobu či v subjunktivu, podle obecného pravidla.

- **Oznamovací způsob (Indikativ):** vztahují-li se časové věty k přítomnosti nebo minulosti.

Siempre que iba al médico le contaba lo mismo, que se había caído de la bici.

Mientras yo trabajo, Juan se queda en casa.

- **Spojovací způsob (Subjunktiv):** vztahují-li se časové věty k budoucnosti.

Clara, debes ponerte el casco siempre que vayas en bicicleta.

No te preocupes, yo te cuidaré mientras vivamos juntos.

b) Ve větách podmínkových

- ▶ Pokud uvádějí věty, které vyjadřují podmínku, sloveso je v subjunktivu.

Saldremos de viaje el día 1 siempre que encontremos billetes. (= si encontramos billetes)

Mientras no cobre no podemos comprarnos una tele nueva. (= si no cobro...)

2. Oznamovací způsob (Indikativ) a subjunktiv ve větách vztažných

- ▶ Vztažné věty se obvykle dělí na dva typy:

- a) **Určující či vymežující:** používáme je k identifikaci něčeho nebo někoho.

La mesa que compramos el año pasado era de roble, no de pino.

- b) **Vysvětlující či nevymežující:** poskytují doplňující informaci o jménu, které rozvíjejí.

Una mujer, a la que yo no conocía, se acercó y me preguntó por mi padre.

- ▶ Vztažné věty určující či vymežující mohou mít sloveso v subjunktivu nebo v oznamovacím způsobu.

- **Indikativ (Oznamovací způsob):** mluví-li mluvčí o něčem (o někom) konkrétním, známém, identifikovaném.

El pastel que hizo Diego estaba riquísimo.

- **Subjunktiv (Spojovací způsob):** pokud mluvčí odkazuje na něco (někoho), co (koho) nezná, co (kdo) neexistuje nebo co (koho) nechce blíže specifikovat.

La mujer que a mí me quiera ha de ser generosa.

3. Vyjadřování mimovolnosti (bezděčnosti) děje:

Se me ha caído.

		<i>me</i>	
		<i>te</i>	
<i>Se</i>	+	<i>le</i>	<i>ha roto la lavadora</i>
		<i>nos</i>	
		<i>os</i>	
		<i>les</i>	

- ▶ Touto strukturou, která se vyskytuje u řady sloves jako *romper; perder; estropear; caer*, chce mluvčí vyjádřit činnost, za kterou se necítí být zodpovědný, protože proběhla nezávisle na jeho vůli (bezděčně).

Se me han perdido los pendientes de plata.

Ya se nos han acabado las vacaciones, hasta el año que viene.

UNIDAD 11

1. Přípustkové věty

- ▶ Vedlejší věty přípustkové bývají obvykle uvozeny spojkami: *aunque, por más/mucho que y a pesar de (que)*. Tyto věty mají sloveso buď v oznamovacím způsobu (indikativu), nebo v subjunktivu.

- Oznamovací způsob (indikativ) používáme, pokud mluvčí přípustkovou větou vyjadřuje jistotu, skutečnost.

Aunque no me ha confirmado su asistencia, seguro que vendrá.

- Subjunktiv se použije, pokud mluvčí odkazuje na události, které jsou nejisté či vyjadřuje-li nějakou domněnku.

Por más dinero que tenga, no parece contento de su vida.

- ▶ Nicméně subjunktiv se může použít i v případech, kdy mluvčí konstatuje nějakou událost.

A. *¿Vas a salir? Hace mucho frío.*

B. *Bueno, me da igual, aunque haga frío voy a dar una vuelta para despejarme.*

- ▶ Za spojkou *a pesar de* může následovat infinitiv, pokud je podmět věty přípustkové a věty hlavní totožný.

A pesar de trabajar / que trabaja mucho, no gana suficiente para vivir.

- ▶ Pokud je domněnka vyjádřená mluvčím málo pravděpodobná či nemožná, používá se subjunktiv souminulý (imperfekta) a kondicionál:

Por más que me lo pidiera, no se lo daría.

- ▶ V případě přípustek neuskutečněných v minulosti se používá subjunktiv předminulý a podmiňovací způsob složený či subjunktiv předminulý.

Aunque hubiera hecho buen tiempo no habríamos ido a la playa.

Aunque hubiera hecho buen tiempo no hubiéramos ido a la playa

2. Zdrobňující přípony

- ▶ Zdrobňující přípony dodávají výrazům různé citové zabarvení. Ačkoli slova zdrobňelá slouží především k vyjádření menších rozměrů, mohou také vyjadřovat citový přístup k dané osobě nebo věci. Tato hodnotící a afektivní funkce převažuje.

- ▶ Nejčastější zdrobňující přípony jsou:

-ito (-cito, -ecito), -ico (-cico, -ecico), -illo (-ecillo), -in (-ina), -uelo, -ete

casita, casilla - domeček

solecito - sluníčko

amiguíto, amiguete - kamarádíček, přítelíček

ladronzuelo - zlodějíček

pequeñín - maličký, malinký

- ▶ Mnohé výrazy ztratily svůj původní význam zdrobňeliny a nabyly nového, vlastního významu.

Mesilla (de noche) – (noční) stolek, *caseta* – kazeta; domek, budka, kabina, *cartilla* – průkaz, legitimace; knížka, *maletín* – kufřík...

UNIDAD 12

1. Použití *por* a *para*

- ▶ Předložka *por* se používá k vyjádření:

- Příčiny nebo důvodu.

Lo despidieron por vago.

He venido a la playa por vosotros, yo prefería ir a la montaña.

- Místa.

Todos los días da un paseo por el Retiro, le encanta.

- Přibližného časového údaje.

Llegó de París ayer por la tarde.

Los vimos la última vez por Navidad.

- Původce děje v trpném rodě.

Este fresco fue restaurado por Carlos Pérez el siglo pasado.

e) Prostředek nebo nástroj.

Mándame el recibo por fax.

f) Zastoupení, záměnu.

Te cambio mi coche por tu moto.

g) Lhostejnost.

Por mí, que hagan lo que quieran.

► Předložka *para* vyjadřuje:

a) Užitek, určení předmětu.

Este artefacto no sirve para nada.

b) Účel, cíl.

Hemos venido para acompañarte.

c) Místo, směr.

Ahora vamos para Francia y luego, ya veremos.

d) Čas.

Me han dicho que tendrán el coche arreglado para el lunes.

e) Osobní názor, stanovisko.

Para mí, son unos ignorantes, no saben nada de nada.

Slovesné perifráze (Opisné vazby)

► Jedná se o seskupení sloves, která fungují jako jeden slovesný tvar. Opisná vazba je obvykle tvořena pomocným slovesem, které se časuje, a doprovodným (významovým) slovesem, což bývá nejčastěji infinitiv, gerundium nebo přičestí.

► Klasifikace podle jejich významu.

• Začátek děje

Empezar a + inf. – začít něco dělat

Ponerse a + inf. – pustit se/dát se do něčeho

Echar(se) a + inf. – dát se do/pustit se do něčeho

En cuanto llegues, ponte a hacer los deberes.

• Průběh děje či jeho pokračování

Llevar + ger. – (neu)stále, pořád něco dělat

Seguir + ger. – (neu)stále, pořád něco dělat

Ir + ger. – (neu)stále, pořád něco dělat

Llevamos esperando a Rocío dos horas.

¿Seguimos llamando a Adela, o la dejamos ya?

Enrique va diciendo por ahí que el negocio nos va mal y no es verdad.

• Ukončení děje, dosažení cíle.

Acabar de + inf. – právě něco udělat/ukončit

Dejar de + inf. – nechat (někoho) něco udělat

Llegar a + inf. – stát se něčím

Llevar + part. – mít něco (právě) uděláno

Tener + part. – mít něco (právě) uděláno

Acabo de dejar a tus padres en el aeropuerto, van a París.

No llegaron a ser campeones del mundo por dos goles.

Ya lleva redactadas unas treinta páginas de la tesis, algo es algo.

Ya tenemos colocados a casi todos los alumnos en prácticas

• Povinnost, nutnost

Deber + inf. – mít (povinnost) něco udělat

Tener que + inf. – muset něco udělat

Haber + que + inf. – obecně (aniž bychom se obrátili na konkrétní osobu jmenovitě): mít (povinnost) něco udělat, být potřeba/nutnost něco udělat

No deberías salir más de dos noches por semana, o suspenderás otra vez Química.

Habría que comprar el pan, ¿quién va?

• Pravděpodobnost (velká), domněnka

Deber (de) + inf. – muset ve významu určitě/nejspíš (něco nějak je/bylo/bude...)

Tener que + inf. – muset ve významu určitě/nejspíš (něco nějak je/bylo/bude...)

Mira qué coche tiene Jacinto, le debe de haber costado/ tiene que haberle costado un ojo de la cara.

Tuvo que haber sufrido mucho para hacer algo así.

• Přibližnost, odhad

Venir a + inf. – asi/pravděpodobně něco nějak je/bylo/bude...

Me dijeron que venía a costar unos 500.000€, pero no la cifra exacta.

• Opakovanost

Volver a + inf. – opět/zase něco dělat

Me dijeron que volviera a llamar por teléfono.